

Prof. Dr. Gönül GÜREŞSEVER CANTAY

**THE EFFECTS OF EPIDEMICS ON INSTITUTIONALIZATION AND
CONSTRUCTION**

SALGIN HASTALIKLARIN KURUMLAŞMA VE YAPILAŞMADA ETKİSİ

İstanbul doğumlu olan Gönül Güreşsever Cantay, ilk, orta ve lise öğrenimi İstanbul'da yapmış, sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümünden "Edirne'de Çinili Abideler" konulu lisans tezini vererek 1967 yılında mezun olmuştur. "Anadolu'da Osmanlı Devri Kervansaraylarının Gelişmesi" konulu doktora tezi ile "Sanat Tarihi Doktoru" (Ph. Dr.) ünvanını almıştır. İ.Ü. Edebiyat Fakültesi'ne sunduğu "Anadolu Türk Mimarisinde Darüşşifalar (Hastaneler) ın Gelişmesi" konulu doçentlik teziyle 1982 yılında sanat tarihi doçenti olmuştur. 22 Nisan 1986 yılında İstanbul'da Mimar Sinan Üniversitesi'ne atanmış ve 1989 Yılında "Osmanlı Külliyelerinin Kuruluşu" başlıklı eseriyle Profesörlüğe yükseltilmiştir. Türk Sanatının geneli içinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarının tayin ettiği alanda, menzil yolları üzerindeki kervansaraylar, külliyeler ve bu yapıların çekirdek oluşturduğu şehirler (yerleşmeler) konusunda yaptığı araştırma, uygulama ve çalışmaları yayınlarının esasını oluşturmakla beraber, Anadolu Türk Mimarisi içinde tıp medrese ve darüşşifaları ile ilgili araştırma, inceleme ve yayınlarıyla da İ.Ü.İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Kürsü ve Enstitüsü görevine başladığı 1 Temmuz 1969 tarihinden itibaren sürdürmüştür. Türk Sanatının geneli içinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarının tayin ettiği alanda, menzil yolları üzerindeki Kervansaraylar, Darüşşifalar-Hastaneler, Külliyeler ve bu yapıların çekirdek oluşturduğu şehirler (yerleşmeler) konusunda yaptığı araştırma, uygulama ve çalışmaları Anadolu Türk yapılaşması içinde tıp medrese ve darüşşifalarında sürdürülmüş öğretim-egitimi ile ilgili yayınlarıyla da tanınmaktadır. Prof. Dr. Gönül Cantay'ın kaynaklara dayalı araştırmalar sonucu yaptığı, ipek yolu ile ilgili bildirimleri ve yayınları olduğu gibi, son çalışmaları şehir monografileri üzerine ve 2007 yılında İstanbul'da başta anıt cami yapılarının onarımı olmak üzere başlatılan, kapsamlı onarımlarda danışmanlığı ve Bilim kurullarında sanat tarihi alanındaki bilgilendirme ve raportörlükleriyle, yapı onarımı, teknik bulgu ve değerlendirme çalışmaları yayınlarına ağırlık vermiştir.

Prof. Dr. Gönül güreşsever Cantay, mesleki formasyonunun gerektirdiği ölçekli kroki plan, rölöve ve planları ile eserlere ait fotoğraf çekimlerini bizzat kendisi yaparak çalışmalarını destekleyen fotoğraf ve slayt arşivi ile Sanat Tarihi ile Tıp Tarihi başta olmak üzere ilgili bir ihtisas kütüphanesi ve slayt arşivi oluşturmuş, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nde ayrı bir ihtisas kitaplığı olmak üzere. Siyah-beyaz film ve renkli slayt arşivini de Ankara Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi'ne bağışlamıştır. Prof. Dr. Cantay Sanat Tarihi öğrenciliğinin ilk yılından başlayarak Prof Dr. Oktay Aslanapa başkanlığında sürdürülen İznik Çini Fırınları kazıları başta olmak üzere diğer yapı kazılarına da 18 yıl aralıksız katılmış, kazı şartlarında yaşamı adete sistemli bir durum kazandırarak, kazıların envanter ve rapörtörlüklerini yapmıştır. Kazandığı deneyimlerle Assos Antik Kenti'nin Geç Antik-Erken Ortaçağ Dönemi Kazısı'nı (1994-1999), ayrıca 1999-2003 yılları arasında Edirne'de Osmanlı Dönemi Sarayı (Saray-ı Cedid) kazılarını sürdürmüştür. Halen İstanbul'da, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 2007 yılında başlattığı anıt eser onarımlarından Süleymaniye Camii ve türbelerinin, Fatih Camii ve türbelerini, Yavuz Sultan Selim Camii türbelerini, Aksaray Valide Camii, türbe ve çevresinin, Bayezit Camii ve çevresinin onarımlarındaki Bilim Kurullarında Sanat Tarihçisi olarak danışmanlık ve rapörtörlük yapmış ve yayınlarıyla kalıcı katkı sunmuştur. Günümüzde çalışmaların yoğun biçimde sürdüren Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay, Edirne Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nda 1994-1999 yılları arasında, 2004- 2006 yıllarında İstanbul IV. Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu (İstanbul Tarihi Yarımada)'nda görev yapmıştır. Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay'ın bilimsel bildiri, makale, araştırma yazıları ve yayınlanmış kitapları bulunmakta, M.S.G.S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Türk İslâm Sanatları Ana Bilim Dalı Başkanı olarak görevini sürdürmüş, 16 Kasım 2006 tarihini itibariyle emekli olmuştur. Emeklilik sonrası İstanbul Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinin kuruluş yıllarında, Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans öğrencilerinin öğretim ve tez çalışmalarına 5 yıl katkıda bulunmuştur. Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay'ın çalışmalarını kısaca şu başlıklar altında toplamak mümkündür: Darüşşifa (hastane) yapıları ve tıp öğretim-eğitimi, menzil kervansarayları, Osmanlı-Türk Külliyesi, yollar ve göçler, kazılar vs. 19.Yüzyılda Kurumlaşma gibi. Üye olduğu kurumlar; İTÜ Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Enstitüsü, Türk Tıp Tarihi Kurumu, Öğretim Üyeleri Derneği.

Born in İstanbul, Gönül Güreşsever Cantay took her primary and secondary education in Istanbul, and later graduated from The Faculty of Literature of Istanbul University with her thesis subjected on "Monuments with Tiles in Edirne" n1967. She received the Art-Historian PhD title by the doctoral thesis subjected on "The Development of Caravanserais of Ottoman Era in Anatolia". And after, in 1982 she became the associate professor with the thesis of "The Development of Darrüssifas (hospitals) in Anatolian Turkish Architecture". In 22 April 1986 she was appointed to Mimar Sinan University and promoted as a Professor by her work titled as "The Foundation of Ottoman Kulliyes". The researches, applications and works on range-oriented caravanserais, kulliyes and cities cored by mentioned buildings in the borders of Republic of Türkiye, in Turkish Art, establish the basis of her publications, yet she continued to research, examine and publish on the medical madrasah and darrussifas in Anatolian Turkish Architecture since she began to work in The Department and Institution of Medical History in Istanbul University Medical Faculty in 1 July 1969. As well as having statements and publishings related to Silk Road as a result of source-based, researches, Prof. Dr. Gönül Cantay's latest Works are on city monographies. With her consultancy as a member of science boards in the field of Art History in comprehensive restorations, which were initiated in Istanbul in 2007, especially the repairs of monumental mosque structures, she focused on publishing of structural repairs, technical findings and evaluations.

Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay has found a specialized library and archive for especially Art History and Medical History by personally prepared scaled surveys and plans, photographs and E-6 slides of related monuments. She donated the specialized library to Fatih Sultan Mehmet Vakıf University and her black-white film and coloured E-6 slide archive to Ankara Presidential Nation's Library. From the beginning year of her art history studentship, Prof.Dr.Cantay has attended especially the excavations of Iznik Tile's Furnaces, leaded by Prof. Dr. Oktay Aslanapa and also other structural excavations for non-stop 18 years, and she made the inventories and reports by bringing a systemical situation in the excavation conditions. She continued the excavation of Assos Ancient City's Late Ancient- Early Medieval Era (1994-1999), and also Ottoman Era Palace (New Palace) in Edirne between 1999-2003. She was the consultant and reporter of the restorations of monuments such as Süleymaniye Mosque and its tombs, Fatih Mosque and its tombs, Yavuz Sultan Selim Mosque's tombs, Aksaray Valide Mosque, its tomb and enviroment, Bayezit Mosque as an art historian member of scientific boards which initiated by The Directorate General of Foundations and permanently contributed to this restoration with her publishings. Today continues to work intensively, Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay have had a duty in Edirne The Directorate of Cultural and Natural Heritage Preservation Board in 1994-1999, and İstanbul 4th The Directorate of Cultural and Natural Heritage Preservation Board (historical peninsula) in 2004-2006. Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay has statements, articles, research papers and published books. She continued her duty as the Head of Turkish-Islamic Arts, in Art History Department of M.S.G.S.U Science-Literature Faculty, retired in 16 October 2006. After her retirement, she contributed to the studies and thesis of master students in Fatih Sultan Mehmet University's the Institute of Science in the early establishment of the university. It's possible to collect the researches of Prof. Dr. Gönül Güreşsever Cantay'in under these titles: Darüşşifa (hospital) buildings and medical education, range caravanserais, Ottoman-Turkish kulliyes, roads and imigrations, excavations and Institutionalization in 19th century etc.

The Institutions which she is a member of; İstanbul Technical University- The Institute of the History of Architecture and Restoration, The Society of Turkish Medical History Lecturers.